

חוזר מינהל הרפואה

משרד הבריאות

חוזר מס': 19/2012

י"א תמוז, תשע"ב ירושלים
1 יולי, 2012
תיק מס': 3/2/3/1

אל: מנהלי בתי החולים הכלליים
מנהלי מחלקות נשים ויולדות

הנדון: עידוד ההנקה
סימוכין: חוזר מינהל מס' 60/2001 מיום 04/09/01

הננו להביא בזאת לידיעתכם נוסח חוזר בנושא שבנדון המחליף ומעדכן את חוזרנו שבסימוכין.

1. כללי:

חלב אם הוא המזון המיטבי לתינוק בשל תרומתו להתפתחות ולגדילה, למניעת מחלות זיהומיות ולקשר אם-תינוק. משרד הבריאות ממליץ על ההנקה כהזנה הבלעדית לתינוק למשך ששת החודשים הראשונים לחייו, והנקה עם תוספות מזון עד גיל שנה ויותר.

2. מטרה:

הבטחת עידוד הנקה ליולדות ע"י צוות ביה"ח. מתן דגשים במקרים של מתן תרכובות מזון לתינוקות.

3. הנחיות:

3.1. יש לאסור חלוקת שי ליולדת המכיל תרכובות מזון לתינוקות (תמ"ל), בקבוקים, מזון לתינוקות, תה וחליטות.

3.2. חל איסור על פרסום תרכובות מזון לתינוקות במערך הרפואה, כולל מחלקות בתי החולים, מרפאות קופות החולים וטיפות חלב.

3.3. יש לעודד, לתמוך ולהגן על ההנקה באמצעות 10 השלבים להנקה מוצלחת:

(Baby Friendly Hospital Initiative WHO, 1992):

- 3.3.1 מדיניות הנקה כתובה בבית החולים, המועברת באופן שגרתי לצוות העובדים;
- 3.3.2 הקניית כלים ליישום מדיניות ההנקה לצוות הבריאותי;
- 3.3.3 יידוע כל אשה באופן ישיר או באמצעות עלונים וכרזות על יתרונות ההנקה וכיצד לבצעה;
- 3.3.4 סיוע ליולדת להתחיל בהנקה תוך חצי שעה מהלידה;
- 3.3.5 הדרכת אימהות כיצד להיניק וכיצד לשמר הנקה (באמצעות שאיבת חלב אם), גם כאשר עליהן להיפרד מתינוקן;
- 3.3.6 מתן חלב אם בלבד לתינוק ומניעת כל מזון אחר או מים, אלא אם קיימת הוריה רפואית לכך. אין לקדם מתן תמ"לים;
- 3.3.7 קיום **rooming in** (ביות) של האם והתינוק למשך כל שעות היממה בעת שהותם בית החולים;
- 3.3.8 עידוד הנקה על פי דרישת התינוק;
- 3.3.9 אין לתת מוצצים לתינוקות יונקים;
- 3.3.10 אימוץ קבוצות תמיכה בהנקה והפניית האמהות לקבוצות אלה לאחר שחרורן מבית החולים.

3.4. אספקת תרכובות מזון על ידי בית החולים:

- 3.4.1 כל ב"ח עם רשיון למחלקת יולדות מחוייב לאפשר הזנה בתרכובת מזון לתינוקות בעלת אישור יצור או יבוא של משרד הבריאות.
- 3.4.2 בית החולים יאפשר ליולדת לבחור את התרכובת מתוך לפחות שני מותגים שונים. הנחיה זו בתוקף החל מהתאריך 1.9.2012 גם אם בית החולים מצוי בחוזי בלעדיות עם ספקים קיימים.
- 3.4.3 בחירת התמל"ים בכל בית חולים תערך באמצעות חוזה עם הספק ע"פ כללי הרכש של המוסד.

3.5 דגשים במתן תמ"ל לילודים:

- 3.5.1 הזנת ילוד בתמ"ל תתרחש רק כאשר קיימת הוראת נגד רפואית להנקה, דהיינו סיכון רפואי לאם או לילוד שיגרם כתוצאה מההנקה, או כאשר קיימת התנגדות מפורשת של האם להנקה לאחר שקיבלה הסבר על יתרונות ההנקה.
- 3.5.2 אפשרות הבחירה בין סוגי התמל"ים תנתן ליולדת בעת ההסבר על הזנת התינוק באמצעות תרכובות מזון.
- 3.5.3 בכל מקרה של הוראה למתן תמ"ל או נוזלים לילוד תרשם ההוראה בגיליון היולדת והילוד תוך ציון מפורש כי ניתן על כך הסבר ליולדת.
- 3.5.4 ההנחיות התזונתיות יירשמו במדויק ויכללו:

- סוג התמ"ל שנבחר ע"י היולדת;
- תדירות;
- הרכב וכמות ההזנה המומלצת בכל ארוחה. כמות הזנה בפועל שהילוד קיבל;
- ההקפדה על רישום מדוייק וברור היא קריטית על מנת למנוע טעויות באופן הזנת התינוק.

3.6 על כל בית חולים ליצור נוהל עבודה ברור וידוע לכל הצוות באשר לעידוד הנקה והגנה עליה, מתן הכשרה לצוות הסיעודי, הפארארפואי והרפואי, זאת על מנת להבטיח קיום חוזר זה במלואו. הצגת נוהל כזה ואופן ביצועו יבדקו בבקרות משרד הבריאות על בתי החולים.

3.7 יש לחזור ולהדגיש את האיסור על פרסום ושיווק תרכובות מזון לתינוקות בתוך בתי החולים, או ע"י צוותי בית החולים. חשיבות איסור זה עולה במיוחד במיוחד לאור הבחירה שתנתן ליולדת בין סוגי התמל"ים.

 ב ב ר כ ה,
 פרופ' ארנון אפק
 ראש מינהל הרפואה

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

העתק : המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי

ס/מנכ"ל בכיר למנהל ולמשאבי אנוש

ס/מנכ"ל בכיר לתכנון ובינוי מוסדות רפואה

ס/מנכ"ל לכלכלת בריאות

ס/מנכ"ל לתכנון תיקצוב ולתימחור

ס/מנכ"ל קופות חולים

ס/מנכ"ל להסברה ויחסים בינלאומיים

ראש המינהל לטכנולוגיות רפואיות ותשתיות

נציב קבילות הציבור

נציב קבילות הציבור ע"פ חוק ביטוח בריאות ממלכתי

חשב המשרד

היועצת המשפטית

אחות ראשית ארצית וראש מינהל הסיעוד

ראש שרותי בריאות הציבור

רופאי מחוזות – לשכות בריאות מחוזיות

מנהל האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות

מנהל אגף רישוי מוסדות ומכשירים

ראש שרותי בריאות הנפש

מנהל האגף לגריאטריה

מנהל האגף לרפואה כללית

מנהל האגף לרפואה קהילתית

מנהל אגף בכיר ביטחון

מנהל אגף בריאות השן

מנהל אגף הרוקחות

מנהל האגף לשרותי מידע ומחשוב

מנהלת תחום רישום ומידע רפואי

מנהל המרכז הלאומי לבקרת מחלות

מנהל האגף לשעת חרום

מנהל האגף למקצועות בריאות

מנהלת האגף להבטחת איכות

מנהל אגף ביקורת פנים
פסיכולוגית ראשית ארצית
פיזיותרפיסטית ראשית
מפקחת ארצית ריפוי בעיסוק
מנכ"ל קופות החולים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים
מנהל המחלקה לאבזורים ומכשירים רפואיים
מנהל תחום מינהל ומשק
מנהלת האגף לאפדמיולוגיה
מנהל המחלקה למעבדות
מנהלת המחלקה לתזונה
מרכזת המועצות הלאומיות
מנהלת השרות הארצי לעבודה סוציאלית
הספריה הרפואית
אחראית ארצית על הסיעוד – ברפואה כללית
אחראית ארצית על הסיעוד – ברפואה קהילתית
אחראית ארצית על הסיעוד – בבריאות הנפש
אחראית ארצית על הסיעוד – בבריאות הציבור
אחראית ארצית על הסיעוד – בגריאטריה
אחות ראשית – קופ"ח הכללית
הרופא הראשי האגף לטיפול במפגר - משרד הרווחה
קרפ"ר – צ.ה.ל
רע"ן רפואה- מקרפ"ר
קרפ"ר – שרות בתי הסוהר
קרפ"ר – משטרת ישראל
מנכ"ל הסתדרות מדיציניית – "הדסה"
רכז הבריאות , אגף תקציבים – משרד האוצר
יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל
יו"ר ארגון רופאי המדינה
יו"ר המועצה המדעית – ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל
מנהלת המחלקה לניהול סיכונים - חברת ענבל

סימוכין : 27738212

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il